

ערב ראש השנה

Reviewed by Rav Moshe Heinemann שליט"א

Written by Shalom Aryeh Greenfield

Contents

התרת נדרים	א
ברכת הבנים:.....	ב
Giving blood:.....	ב
טבילה:	ב
Lighting candles:	ג
יום טוב early:.....	ג
Time of שופר תקיעת:	ד
of blowing the שופר that may be of particular relevance this year:.....	ו
Practicing שופר:.....	ז
קידוש:.....	ט
Davening not in Shul:	י
Davening at home:	י
Which parts of davening are most important:	י
ברכת כהנים	יא
קריאת התורה:	יב
Bowing down during davening:.....	יב
פיוטים:	יג

ערב ראש השנה מתיר נדר ¹ for every man above 13 years old נוהג We are התרת נדרים השנה.

¹ כך שמעתי מו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א שאפילו מופלא סמוך לאיש אינו צריך להתיר. ועיי ריטב"א נדה מו: ד"ה מר סבר ובמל"מ פ' י"ז מהל' מאכ"א הלי' כ"ז.

- **Qualifications of a דיין for התרת נדרים:** The דיינים should be at least a year or two older than ² בר מצוה, understand the difference between a פתח or חרטה³, and understand a סברא when explained to them⁴. The דיינים may be related to each other and to the person who wants to be נדר מתיר⁵.
- **Having a שליח go to the דיינים:** A person who wants התרת נדרים must go to the דיינים. It does not work to ask through a שליח⁶. The only exception is for a husband on behalf of his wife⁷. As such, some are נוהג before⁸ saying שמעו נא דיינים מומחים, to ask the דיינים to also be מתיר any נדרים that his wife may have⁹. The דיינים respond, "הכל מותרים לכם, הכל מותרים לכם, הכל מותרים לכם".
  - **התרת נדרים does not work remotely;** The person being נדר מתיר must be close enough for the דיינים to hear him¹⁰.
- **The paragraph said by the דיינים:** At the beginning of the paragraph they say כַּךְ יִהְיֶה without the word הַפֶּל מִתְּרִים¹¹. At the end of the paragraph they say מִתְּרִים. If the דיינים did say the word יִהְיֶה the התרת נדרים still works¹².

ברכת הבנים: Some are נוהג to give their children a ברכה on ערב ראש השנה. They say the ברכות of ¹³ ברכת כהנים. If a child is unable to come to receive the ברכות in person, the parent may give the ברכה remotely¹⁴. If the child is able to come, he should¹⁵.

Giving blood: One may donate blood or be tested for antibodies on ערב ראש השנה. This is unlike ערב פסח, ערב שבועות and ערב סוכות when one may not do so¹⁶.

טבילה: Some are נוהג for men over ¹⁷ בר מצוה to be טובל on ערב ראש השנה¹⁸.

- One may not be טובל at the same time as his father, step father, father-in-law, wife's brother, or his sister's husband¹⁹.

²פתחי תשובה יו"ד סי' רכ"ח ס"ק ב'

A פתח is when one finds it difficult to keep his נדר because of a reason which he had not anticipated. A חרטה is when one had anticipated the difficulty, but thought that he would nonetheless be able to

keep his נדר but now realizes that it is too hard. ³

⁴שו"ע יו"ד סי' רכ"ח סעיף א'

⁵שו"ע יו"ד סי' רכ"ח סעיף ג'

⁶שו"ע יו"ד סי' רכ"ח סעיף ט"ז

⁷ This is specifically to דיינים who are already gathered נ"ו רל"ד סעיף נ"ו

⁸ He can also ask after saying the paragraph of דיינים מומחים

⁹ שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א שכו נהגו בלייקווד כשהיה בימי הרב אהרן קוטלר זצ"ל

¹⁰ ע"י שו"ע יו"ד סי' רכ"ח סעיף ט"ז

¹¹ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א בשם רבו הרה"י הרב אהרן קוטלר זצ"ל

¹² כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א שכן נהגו

¹³ אלף המגן סי' תרי"ט ס"ק ז'

¹⁴ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א כמו שמצינו שהכהנים מברכין לעם שבשדות שאנוסין ואינם יכולים לבא (שו"ע או"ח סי' קכ"ח סעיף כ"ד)

¹⁵ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א כמו שמצינו בכל התורה שהיה המתברך לפני המברך כגון ויחי מ"ט: ח' - "קחם נא אלי ואברכם". וע"ע באלף המגן סי' תרי"ט ס"ק ד' בשם ספרי הקדש.

¹⁶ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א וע"י שו"ע או"ח סי' תס"ח סעיף י'

¹⁷ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א שאין כדאי להביאם מקודם בר מצוה

¹⁸ רמ"א או"ח סי' תקפ"א סעיף ד' ומטה אפרים סי' תקפ"א סעיף נ"ג

- One who is **נוהג** to go to the **מקוה** every year on **ערב ראש השנה** but feels that this year it is a **סכנה** for him to go does not need to go. If he wants to instead do **הטלת תשעה** **קבין**²⁰ he can have someone pour a bucket of at least three and a half gallons of water on him.

Lighting candles:

- **נרות יום טוב**: If the first day of **ראש השנה** is *not* **שבת**, a woman lights candles on **ערב ראש השנה** just as she does on **יום טוב** – making the **ברכות** before lighting the candles. If the first day is **שבת** she lights before saying the **ברכות**. The woman first says the **ברכה** of **יום טוב** (**שָׁבַת וְשָׁלוֹם**). Then, she says the **ברכה** of **שְׁהַחֲיֵנוּ** even if she will later be saying **קידוש** for herself²¹. If a man is lighting, he waits to be **יוצא** the **ברכה** of **שְׁהַחֲיֵנוּ** until **קידוש** even if he will not be saying his own **קידוש**.
  - **הדלקת נרות at שְׁהַחֲיֵנוּ**: When saying **שְׁהַחֲיֵנוּ** on the second night, the woman should wear a new article of clothing or look at a new fruit²².
- **Yom Tov candle**: Some light a 26 hour candle to have a flame available on **יום טוב**. They use this flame to light the **נרות יום טוב** after **צאת הכוכבים** on the second night of **יום טוב**. This is not a **מנהג**, just a practicality. If one has a flame available on his stove, this is not necessary.
- **Not making early יום טוב**: We are **נוהג** not to make early **יום טוב** for **ראש השנה** as we do not want to bring the **דין** early²³. We are also **נוהג** not to make early **יום טוב** for the second day of **ראש השנה** even if the first day of **ראש השנה** is not **שבת**²⁴.

¹⁹ רמ"א אבן העזר סי' כ"ג סעיף ו' עם הנושא כלים ועיי' רמ"א יו"ד סי' רמ"ב סעיף ט"ז

²⁰ מ"ב סי' תקפ"א ס"ק כ"ו

²¹ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א שכן נהגו

²² שו"ע או"ח סי' רכ"ה סעיף ג'

²³ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א. וביאר דאע"ג שכבר קבלנו את היו"ט משקיעת החמה או קודם לכן, ב"ד של מעלה אינו יושב בדין עד שבי"ד של מטה יושב בדין. וישיבת הדין של מטה לא הוי עד שמתפללים. ועיין תי' מהרי"ל סי' ל"ג "...שלא יוסיפו מחול על הקדש בהאי יו"ט משום דיומא דדינא הוא, וכמדומה שכן הורה ... ועל טעם זה תמהתי דהא כבר קדשוהו בתפילה? ושמא כו"י ועיי' מ"א סי' תקפ"א סק"י שחולק על זה. ועיי' בסי' ישראל והזמנים סי' נ"א אות א' שהאריך בזה.

²⁴ לבוש ססי' תפ"ח שחוששים שמא יעשה מלאכה ליום שני קודם הלילה וכן במטה אפרים סי' תקצ"ט סעיף ב'

Listening to the שופר and its ברכות

Reviewed by Rav Moshe Heinemann שליט"א

Written by Shalom Aryeh Greenfield

Time of תקיעת שופר:

- **Ideally one should hear the שופר blown during davening²⁵** as is done in Shul with מוסף²⁶ before, during and after תקיעות.
- If one can't hear שופר blown during davening he only needs to hear 30 קולות²⁷. The **ideal time** to hear the קולות is between שחרית and מוסף²⁸.
- **To be יוצא the מצוה:** It is preferable that the שופר be blown after the third hour of the day²⁹. If one cannot arrange for שופר after that time, he may listen to שופר at any point between הנץ (sunrise) and שקיעה (sunset)³⁰. If one hears the שופר before עלות³¹ (dawn) or after צאת הכוכבים (nightfall), he is not יוצא.

שופר on the ברכות:

- **Holding the שופר:** One holds the שופר when making the ברכה on it³².
- **Covering the שופר:** One keeps the שופר covered while saying the ברכות³³ on the שופר.
  - We also keep the שופר covered between each series³⁴ of blowing³⁵.
- **Standing:** One stands when making the ברכות and blowing the שופר. He is careful not to lean on something in a way that he would fall were it to be removed³⁶.
- **At the בימה:** The תוקע stands in the place where the תורה is read³⁷.

ברכות for one who came to Shul after the ברכות on שופר were made:

- One who comes to Shul after the ברכות were said³⁸ should say the ברכות himself before the בעל תוקע blows³⁹.

---

²⁵ מייב סי תקפ"ח ס"ק ב' (מייב סי תקפ"ח ס"ק ב' & ר"ה טז). תקיעות דמיושב. (See ר"ה טז & ר"ה טז).
²⁶ The next sets are blown during חזרת השי"ץ (some are נוהג also during the silent עשרה). Those are known as תקיעות דמעומד. Additional sets are blown after חזרת השי"ץ simply known as התפילה שאחר התפילה.
²⁷ They blow the thirty קולות like the thirty blown in Shul right after מוסף.
²⁸ מייב סי תקפ"ח ס"ק ב' וסי תקפ"ט ס"ק י"א וסי תקצ"א ס"ק ט"ו.
²⁹ In Baltimore this year this is at 9:56. מייב סי תקפ"ח ס"ק ב'.
³⁰ In Baltimore this year this is at approximately 7:45. שו"ע או"ח סי תקפ"ח סעי' א'
³¹ בה"ל סי תקפ"ח ד"ה ואם תקע
³² סידור יעב"ץ
³³ באר היטב או"ח סי תקצ"ג ס"ק ג' בשם הב"ח
³⁴ שופרות and after blowing for מלכויות and after blowing for זכרונות, after blowing for עשרה, i.e. after blowing prior to
³⁵ אבני נזר או"ח סי תל"א ומטה אפרים סי תקפ"ח סעי' ג'
³⁶ מייב סי תקפ"ח ס"ק ב'
³⁷ רמ"א סי תקפ"ח סעי' א'. והמייב שם ס"ק ג' נתן טעם כדי שזכות התורה יגן עלינו

שופרות when changing ברכות:

If one changed שופרות he sometimes needs to make the ברכה of שופר before blowing the replacement שופר:

- **If the replacement שופר was on the בימה⁴⁰, or if the first בעל תוקע had already blown the שופר for at least one בבא (set) with the original שופר:** he does not make a new ברכה⁴¹.
- **If the replacement שופר had not been in front of him during the ברכות and the בעל תוקע had not blown at least one בבא (set) with the original שופר:** he must make a new ברכה of שופר לשמוע קול שופר⁴².

בעלי תוקע when changing ברכות:

- **If the new בעל תוקע was present for the ברכות:** Even if the person who made the ברכות did not emit any קולות from the שופר, the new בעל תוקע can rely on his ברכות⁴³.
- **If the new בעל תוקע was not present for the ברכות:** If the new בעל תוקע already said ברכות since he blew earlier that day, he does not repeat any ברכות. If he did not yet hear or say the ברכות, he should say both ברכות quietly before he blows⁴⁴.

שופר of מצוה יוצא when the בעל תוקע was already ברכות:

- If blowing for **at least one man** who was not yet יוצא the מנהג is for the בעל תוקע to make the ברכות⁴⁵.
- If blowing **only for women** who were not yet יוצא, the בעל תוקע does not say the ברכות for them⁴⁶. For אשכנזים, one woman says the ברכות for everyone or each woman says them for herself⁴⁷. For ספרדים, women do not make the ברכות at all⁴⁸.

For example, a woman may come at the end of חזרת הש"ץ of מוסף and want to listen to the שופר right after חזרת הש"ץ, a man may have been in the bathroom when the בעל תוקע said the ברכות or someone may be too far away to hear the ברכות but can clearly hear the sounds of the שופר.³⁸

ע"י מ"ב סי' תקפ"ה ס"ק י"א³⁹

It is good to have a second שופר on the בימה when the בעל תוקע makes the ברכה.⁴⁰

מ"ב סי' תקפ"ה ס"ק י"ח⁴¹

מ"ב סי' תקפ"ה ס"ק ד'⁴²

ברכה⁴³ Even if they changed who is being תוקע numerous times, they all rely on the original ברכה.

מ"ב סי' תקפ"ה ס"ק י"א⁴⁴

מ"ב סי' תקפ"ה ס"ק ה' כתב שבן המנהג. וע"י בערה"ש סי' תקפ"ה סעי' ה'⁴⁵

מ"ב סי' תקפ"ט ס"ק י"א⁴⁶

רמ"א או"ח סי' תקפ"ט סעיף ו'⁴⁷

שו"ע או"ח סי' תקפ"ט סעיף ו'⁴⁸

הלכות of blowing the שופר that may be of particular relevance this year:

- **Touching the שופר to one's lips:** The בעל תוקע must hold the שופר to his lips when blowing the שופר or he is not יוצא⁴⁹.
- **Distorted שופר sound:** One must be careful not to put anything in or on the שופר which distorts the sound of the שופר or he will not be יוצא⁵⁰.
  - **Cloth inside the שופר:** One must be careful not put a cloth inside the שופר if it may distort the sound of the שופר.
  - **Mask on top of the שופר:** One must be careful not put a mask over the שופר on the side that the sound comes out of if it may distort the sound of the שופר⁵¹.

קול הברה – an echo refers to a second sound that comes when the noise bounces back. If one may have heard קול הברה even for a part of a קול he must hear the שופר again⁵². If he knows that he ? heard the קול הברה, he makes the ברכות when he hears the שופר again⁵³. If he only hears one sound of the שופר he can assume that it is the sound of the שופר itself even if it is somewhat muffled⁵⁴.

- **Listening from outside / inside:** If one is outside and hears the שופר being blown inside, or he is inside and hears the שופר being blown outside, he is יוצא⁵⁵.
  - **Blowing into a closet or plexi-glass:** If the בעל תוקע blows into a closet or is encompassed on three sides within plexi-glass he and everyone listening must be careful that they are not hearing קול הברה.
- **Listening from a distance:** One can be יוצא the מצוה of שופר even if the בעל תוקע is inside a Shul and he is outside or vice versa if the following three conditions are met:
    1. He was listening with the intention to be יוצא⁵⁶,
    2. He is able to hear the sound of the actual שופר and not just its echo⁵⁷,
    3. The person blowing had in mind to be מוציא anyone who hears⁵⁸ (or him specifically⁵⁷). When one blows for a Shul it is generally assumed that he is

---

⁴⁹ שו"ע או"ח סי' תקפ"ו סעיף י"ט ועיי' סעיף ט"ז
⁵⁰ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א ועיי' שו"ע או"ח סי' תקפ"ו סעיף ט"ז - כי
⁵¹ it depends on the שופר, the person blowing, and the mask
⁵² יוצא. He does not repeat the ברכות since he might have not heard the קול הברה and may have been already
⁵³ מ"ב סי' תקפ"ז ס"ק ו-ז'
⁵⁴ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א ועיי' בה"ל סי' תקפ"ז ד"ה ואם קול
⁵⁵ בלאור הלכה סי' תקפ"ז ד"ה ואם קול הברה
⁵⁶ שו"ע או"ח סי' תקפ"ט סעיף ח'
⁵⁷ מ"ב סי' תקפ"ט ס"ק י"ט. ועיי' עוד בבה"ל סי' תקפ"ז ד"ה ואם קול הברה
⁵⁸ שו"ע או"ח סי' תקפ"ט סעיף ט'

blowing for anyone who wants to listen⁵⁹. When one blows at the home of someone who is home bound he often only has in mind for the individual⁶⁰.

- **Hearing two שופרות concurrently:**

If there are two מנינם within earshot of each other they must be careful to arrange that they do not blow the שופר at the same time⁶¹.

- **Hearing an additional קול שופר in middle of a set:** If, for example, one hears two תרועות between the beginning תקיעה of a set and the end תקיעה of a set, even if he is not paying attention, there are those who say he is not יוצא. If one intends to listen to (and be יוצא with) both, then he is certainly not יוצא⁶².
- **Hearing two שופרות simultaneously:** One may not two people blowing the same sound of the שופר at the same time. If he did, some say he is יוצא בדיעבד⁶³.

- **Listening carefully to the שופר:**

- **During the blowing:** One must listen to the entire תקיעה and other קולות even if they are blown for longer than required⁶⁴. One should be careful not to make any noises which may make it difficult for others to hear the שופר⁶⁴.
- **From ברכת השופר until after the last תקיעה:** One may not talk from when the ברכות on שופר are said until after the last תקיעות at the end of davening⁶⁵. One may say אשר יצר during this time⁶⁶.

Practicing שופר:

- On ערב ראש השנה: We do not blow שופר on ערב ראש השנה. If one needs to practice he may do so in a closed private room⁶⁷.
- On the first day of ראש השנה for the second day of ראש השנה: One may not practice blowing on the first day for the second day, even if the first day is not שבת⁶⁸.
- Boys under בר מצוה: Boys under בר מצוה may practice blowing שופר on either day of ראש השנה⁶⁹. One may teach his son how to blow⁷⁰ and even position the שופר by his

---

⁵⁹ ר"ייה כט. נפסק בשו"ע או"ח סי' תקפ"ט סעיף ט'

⁶⁰ מ"יב סי' תקפ"ט ס"ק י"ז.

⁶¹ ב"אור הלכה סי' תק"יז סעיף ח' ד"ה כמתעסק

⁶² ע"י מ"יב סי' תקפ"ח ס"ק ח' ובה"ל שם ד"ה וי"א

⁶³ ב"אור הלכה סי' תקפ"ח סעיף ג' ד"ה ואם שנים ושם במ"יב ס"ק י"א

⁶⁴ מ"יב סי' תקצ"ב ס"ק י'

⁶⁵ שו"ע או"ח סי' תקצ"ב סעיף ג'

⁶⁶ מנחת יצחק חלק ג' סי' מ"ד וחלק ד' סי' מ"ז אות ג'

⁶⁷ מ"יב סי' תקפ"א ס"ק כ"ד

⁶⁸ מ"יב סי' תקצ"ו ס"ק ד'

⁶⁹ רמ"א או"ח סי' תקצ"ו

son's mouth⁷¹. Nonetheless, on שבת, even if it is also ראש השנה, one may not allow his son to use a שופר⁷².

---

⁷⁰ מ"ב סי' תקצ"ו ס"ק ה'

⁷¹ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א

⁷² ע"י רמ"א סי' תקפ"ח סעיף ה'

תפילות ראש השנה

Reviewed by Rav Moshe Heinemann שליט"א

Written by Shalom Aryeh Greenfield

ראש השנה of יום טוב שהחיינו as the time to say קידוש assigned חז"ל: קידוש

- **ברכת שהחיינו**: On the second night, there is a question if one says שהחיינו⁷³. For this reason, the one who says קידוש should wear a new article of clothing or use a fresh fruit that he has not eaten since it came in season⁷⁴. If he is using a new fruit he should place it on the table during קידוש⁷⁵.
  - The person making קידוש should eat from the new fruit before washing for המוציא⁷⁶. If he has multiple new fruits they should all be on the table during קידוש, but he only eats from one before the סעודה.
  - The people who are listening to קידוש do not need to eat from the new fruit. If they choose to partake of the new fruit, they do not eat from it until after the חלה. They can choose to have in mind for the שהחיינו when listening to קידוש or say their own ברכה of שהחיינו before eating the new fruit⁷⁷.
- If the first day of ראש השנה is שבת, one says קידוש by הבדלה for the second night:
  - **המבדיל בין קדש לקודש**: Since מוצאי שבת is יום טוב, one says **לקודש** rather than **לחול**. If one mistakenly said **לחול** he is still יוצא.
  - **בורא מאורי האש**: Two candles are moved close to each other for the ברכה of בורא מאורי האש without actually touching⁷⁸. One should be careful not to move them close enough together that they would cause wax to drip off each other⁷⁹.
- **מוסף and תקיעת שופר before קידוש**: On any שבת and יום טוב one may not eat an actual סעודה before davening מוסף⁸⁰. Many are מקפיד not to eat at all before תקיעת שופר⁸¹. If מוסף will end late and one finds it difficult to focus on davening on an empty stomach, he may make קידוש and eat enough that he will be able to daven with כוונה⁸².
- If one does not plan to eat before תקיעת שופר and wants to avoid fasting, he can drink at least a מלא לוגמיו⁸³ of water before שחרית.

There is a question if the שהחיינו said on the first night is for the entire ראש השנה since its considered one long day. מייב סיי ת"ר ס"ק ב' – This is specifically for ראש השנה; other ימים טובים do not need a new fruit.⁷³

⁷⁴ שו"ע ורמ"א ס"י ת"ר סעיף ב'

⁷⁵ שו"ע ס"י ת"ר סעיף ב'

⁷⁶ מטה אפרים ס"י ת"ר סעיף ו' ויש מנהגים אחרים

⁷⁷ מטה אפרים ס"י ת"ר סעיף ו'

⁷⁸ הגהות רע"א או"ח ס"י רצ"ח על מ"א ס"ק ד'

⁷⁹ ע"י בה"ל ס"י תקי"ד סעיף ב' ד"ה ויכבה במהרה " כשמטה הנר מתנד טיפות לארץ וזה בודאי אסור כו"י

⁸⁰ שו"ע או"ח ס"י רפ"ו סעיף ג'

⁸¹ שערי תשובה ס"י תקפ"ד ס"ק ג', הגהות רע"א ס"י תקפ"ט

⁸² ע"י מטה אפרים ס"י תקפ"ח סעיף ב'

⁸³ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א ע"פ או"ח ס"י תרי"ב סעיף ט'

Davening not in Shul: In general, davening is more powerful in a Shul⁸⁴ with a ספר תורה in the ארון קודש⁸⁵. It is also more effective when davening with a מנין⁸⁶.

- **אָבִינוּ מְלַכְנוּ:** During the שחרית of חזרת הש"ץ after עשרת ימי תשובה we say אָבִינוּ מְלַכְנוּ and מנחה.
  - **Without a מנין:** One says אָבִינוּ מְלַכְנוּ even without a מנין⁸⁷. In Shul, some parts of אָבִינוּ מְלַכְנוּ are repeated after the חזן. If there are less than ten people davening together, even if they are in Shul, they say these parts themselves⁸⁸.
  - **Opening the ארון קודש:** Many Shuls open the ארון קודש for אָבִינוּ מְלַכְנוּ. If there is less than a מנין davening together in a Shul, they do not open the ארון קודש⁸⁸.
  - If the מנין has a ספר תורה that is not in an ארון קודש, they do not do anything at the time that פתיחה is normally done. They do not unwrap it from the טלית⁸⁸.
- **Time of מוסף if one is davening ביחידות:** One should not daven מוסף until after⁸⁹ three שעות זמניות⁹⁰ into the day⁹¹.

Davening at home:

Which parts of davening are most important: If a woman is home to supervise her young children and is unable to say the whole davening, certain things are more important to be said. The order of importance is as follows:

1. **הגומל על נטילת ידים:** She should say הגומל על נטילת ידים beginning with ברכת השחר through חסדים at the end of המעביר שנה. A woman can say this any time before שקיעה⁹².
2. **שמונה עשרה:** She should say each of the four מעריב, שחרית, מוסף, and מנחה. If she only has time for one but is able to choose she should daven שחרית.
3. **שמע:** She should make sure to say the first פסוק of שמע and ברוך שם. For a woman, this can be said any time during the day but preferably before סוף זמן קריאת שמע⁹³.
4. **פיוטים:** On ראש השנה there are many פיוטים said during חזרת הש"ץ. She may choose whichever פיוטים she finds most inspirational.

There are similar rules for a man who is too sick to daven. The notable exception is that for a man it is more important to say the three paragraphs of שמע before סוף זמן קריאת שמע than שמונה עשרה²⁹.

⁸⁴ מ"ב סי' צ' ס"ק כ"ז וס"ק נ"ה

⁸⁵ שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ד' סימן ס"א - "דלכן מסתבר שאף התפילה עצמה עדיפה כשאיכא ס"ת"

⁸⁶ מ"ב סי' צ' ס"ק כ"ח וע"י אגרות משה או"ח חלק ב' סי' ק"ה שזה אפילו בעשיית

⁸⁷ ספר אליה רבה או"ח סי' תקפ"ד אות ה' בשם קיצור של"ה

⁸⁸ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א

⁸⁹ The blowing which precedes מוסף should also be after three שעות זמניות hours into the day

⁹⁰ In Baltimore this year תשפ"א this is at 9:56. This is the same as סוף זמן קריאת שמע

⁹¹ תקצ"א ס"ק י"ד

⁹² In Baltimore this year תשפ"א this is at approximately 7:45

⁹³ In Baltimore this year תשפ"א this is at 9:56.

for the blowing of the שופר: In Shul, we blow the שופר right before מוסף. We say several תפילות for the blowing of the שופר.

- **למנצה:** Before the שופר is blown we say למנצה⁹⁴ seven times⁹⁵. If a מנין does not have someone to blow the שופר for them before מוסף they do not say למנצה at that time.
  - There is an ענין to say למנצה when one is ready to hear שופר even if it is not during davening⁹⁶.
- **מן המצר:** Before the שופר is blown, the בעל תוקע says seven פסוקים which are repeated by the ציבור⁹⁷. If a מנין does not have someone to blow the שופר for them before מוסף they do not say these פסוקים.
- **היום הרת עולם:** After the blowing of the שופר we say היום הרת עולם. This is said even at a מנין when the שופר is not blown⁹⁸.
  - This תפילה is only said when listening to the שופר during davening.
    - Some who daven ספרד say this תפילה during the silent עשרה. They only say it when there is a שופר blown at the מנין at which they are davening.
      - One who is davening without a מנין does not blow nor have someone blow for him during the quiet עשרה even if he davens ספרד.
    - **אַרְשֶׁת שְׁפָתֵינו:** After the blowing of the שופר we say אַרְשֶׁת שְׁפָתֵינו. This is not said when the שופר is not blown, such as on שבת⁹⁸.

ברכת כהנים

Wearing shoes during ברכת כהנים (דוכן go up to the): The כהנים are not allowed to wear *any* shoes⁹⁹ when they דוכן¹⁰⁰. If a כהן is at an outdoor מנין and the ground is muddy, he can loosen his shoes so that he will later be able to take them off without touching them. He can then wear his shoes until he reaches the place where he will דוכן. Before the ברכה on ברכת כהנים he slips off his shoes being careful not to touch them with his hands. He should prepare a piece of cardboard or other item to put down on the ground so that he can stand on it during ברכת כהנים.

- Even if a כהן forgot to prepare a piece of cardboard to stand on and has non-leather, non-laced slippers he may not wear them for ברכת כהנים¹⁰¹.

⁹⁴ תהלים of פרק מ"ז

⁹⁵ מטה אפרים סי תקפ"ה סעיף ג'

⁹⁶ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א

⁹⁷ מטה אפרים סי תקפ"ה סעיף ג'

⁹⁸ ע"י שו"ע או"ח סי' תקצ"ב סעיף א'

⁹⁹ רמ"א או"ח סי' קכ"ח סעיף ה' do not even wear slip on shoes for Duchening

¹⁰⁰ שו"ע או"ח סי' קכ"ח סעיף ה'

¹⁰¹ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א מפני שכן המנהג

קריאת התורה:

- **If a מנין has only one ספר תורה and the laining is from two פרשיות:** On ראש השנה the מפטיר is from פנחס whereas the main laining is from a different פרשה. If a מנין has only one ספר תורה and needs to read from two places, they say חצי קדיש and then roll the ספר תורה to the מפטיר¹⁰². They do not do הגבהה in between.
- **Moving a ספר תורה:** In general, a ספר תורה should not be moved around to use at different מנינים¹⁰³. The מנין should come to where the ספר תורה is located. However, בדיעבד, if a מנין of people need to hear laining and it is not practical for them to go to the location of the ספר תורה, the ספר תורה may be brought to them¹⁰⁴.
- **When to bring the ספר תורה outside:** If the מנין is in the Shul's yard¹⁰⁵ it should be kept inside in the ארון קודש and brought out when it is time to lain. The י"ג מידות are said (if it is not שבת) immediately after bringing the ספר תורה out to the מנין.

Bowing down during davening:

- It is אסור for one to bow down with his forehead directly on the ground or floor¹⁰⁶. In many Shuls the men¹⁰⁷ are נוהג to bow down with their heads to the ground for ראש השנה on מוסף of חזרת הש"ץ of עלינו during ואנחנו כורעים put something such as a towel or sheet of paper between his head and the floor or ground¹⁰⁸.
  - Many people *also* put a towel or sheet of paper between their knees and the floor. This is done to prevent their pants from becoming dirty¹⁰⁹. If they do become dirty one would want to clean them off. It is often אסור to clean them off on יום טוב.
  - When bowing down during עלינו, one lowers to his knees for the words ואנחנו ומשתחוים. He then leans over with his hands on the floor from the word ומודים and remains in position until he says אין עוד¹¹⁰. Many are נוהג to also lower their head to the floor when their hands are on the ground¹¹¹.
    - When davening the silent שמונה עשרה, one bows during עלינו the same way that he does during עלינו at the end of davening¹¹².

¹⁰²שו"ע או"ח סי' קמ"ד סעיף ג'

¹⁰³שו"ע או"ח סי' קל"ה סעיף י"ד וסי' תקפ"ד סעיף ג' "אין מביאין אצלם ס"ת אפילו ברי"ה וביום הכיפורים"

¹⁰⁴ע"י בה"ל סי' קל"ה ד"ה אין מביאין לענין עשרה בני אדם בבית האסורים

¹⁰⁵מטה אפרים סי' תקפ"ד סעיף כ"ד

¹⁰⁶רמ"א או"ח סי' קל"ה סעיף ח'

¹⁰⁷There are different מנהגים regarding women.

¹⁰⁸מ"ב סי' קל"ה ס"ק מ"א ומ"ב סי' תרכ"א ס"ק י"ד

¹⁰⁹כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א

¹¹⁰מטה אפרים סי' תקצ"ב סעיף א'

¹¹¹רמ"א או"ח סי' תרכ"א סעיף ד'

¹¹²כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א

Omitting פיוטים: If someone usually says פיוטים and is davening at a Shul where they are not saying פיוטים, he does not need to be מתיר נדר to omit the פיוטים. This is because his מנהג is to say whatever the Shul says and he is still doing so¹¹³. If he wants he may say them on his own at home.

*May we all be זוכה to a
כתיבה וחתימה טובה*

---

¹¹³ כך שמעתי ממו"ר הרב משה היינעמאן שליט"א ועי' עוד בס' דגול מרבבה יו"ד סי' רי"ד